

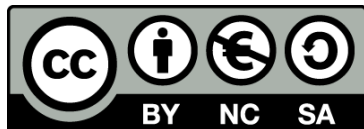
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αρχαία Ελληνική Ιστορία

Ενότητα 11: Θήβα (Επαμεινώνδας, Πελοπίδας)

Αγγελική Σύρκου
Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- η κατανόηση των γεγονότων που οδήγησαν στην σύσταση της β' αθηναϊκής συμμαχίας.
- η κατανόηση των αλλαγών που συντελέστηκαν στον ελλαδικό χώρο από τη δράση του Πελοπίδα και Επαμεινώνδα.

Περιεχόμενα ενότητας

- Στην ενότητα παρουσιάζονται τα γεγονότα του βοιωτικού-κορινθιακού πολέμου, η Ανταλκίδειος ειρήνη και οι όροι της, η ίδρυση της Β΄ Αθηναϊκής συμμαχίας, αλλά και η κυριαρχία της Θήβας (μάχη στα Λεύκτρα, μάχη στην Μαντίνεια, Επαμεινώνδας, Πελοπίδας)

4^{ος} αιώνας π. Χ.

Βοιωτικός πόλεμος – Ηγεμονία της Θήβας

Ο βοιωτικός ή κορινθιακός πόλεμος

- *Αντισπαρτιατική σύμπραξη: Συμμαχία Θήβας - Αθήνας - Κορίνθου- Άργους → ο βοιωτικός ή κορινθιακός πόλεμος.*
- νίκη του Αγησίλαου επί του αντισπαρτιατικού συνασπισμού στην **Κορώνεια το 394 π. Χ.**

Ο βοιωτικός ή κορινθιακός πόλεμος

- **Νίκη Κόνωνα στην Κνίδα (394 π. Χ.) εναντίον Σπαρτιατών:**
 - 1. απομάκρυνση σπαρτιατικών φρουρών από τις μικρασιατικές πόλεις,**
 - 2. ξύπνημα αθηναϊκών φιλοδοξιών για κυριαρχία και**
 - 3. επιστροφή του Κόνωνα με 50 πλοία δώρο του βασιλιά και χρήματα για την ανέγερση των μακρών τειχών → καταπάτηση συμφωνίας Αθήνας – Σπάρτης,**
- **απόρριψη (392 π. Χ.) σπαρτιατικών προτάσεων για άρση όλων των όρων με αντάλλαγμα την απομάκρυσή της από το Αιγαίο → η Αθήνα επιθυμεί την εξασφάλιση **τροφής** από τον Πόντο και ξαναρχίζει μια έντονη αιγιακή πολιτική.**

Ο βοιωτικός ή κορινθιακός πόλεμος

- **Περσική βοήθεια,**
- **ανοικοδόμηση της Αθήνας**
- **εμφύλιος πόλεμος στην Κόρινθο**
- Το 393 π. Χ., ο Κόνων και ο Φαρνάβαζος έπλευσαν στην ηπειρωτική Ελλάδα, επέδραμαν στην ακτή της Λακωνίας και κατέλαβαν τα Κύθηρα, όπου άφησαν στρατιωτικό τμήμα με Αθηναίο διοικητή.

Ο βοιωτικός ή κορινθιακός πόλεμος

- Στη συνέχεια, έπλευσαν στην Κόρινθο, όπου έπεισαν τα άλλα μέλη της Συμμαχίας πως ο Πέρσης βασιλιάς ήταν αξιόπιστος σύμμαχος. Τότε, ο Φαρνάβαζος έστειλε τον Κόνωνα στην Αττική με μεγάλο μέρος του περσικού στόλου, για να βοηθήσει τους Αθηναίους στην ανοικοδόμηση των μακρών Τειχών, έτσι χάρη στη βοήθεια των Περσών, μας λέει ο Ξενοφώντας (4.8. 7-10) η ανοικοδόμηση των Μακρών Τειχών τελείωσε γρήγορα.
- Η Αθήνα εκμεταλλεύτηκε το πλεονέκτημα και κατέλαβε την **Σκύρο, Ίμβρο και τη Λήμνο, όπου εγκατέστησε κληρουχίες.**

Ο βοιωτικός ή κορινθιακός πόλεμος

- Την ίδια ώρα, στην **Κόρινθο διεξαγόταν εμφύλιος** ανάμεσα στους δημοκρατικούς και ολιγαρχικούς.
- Οι δημοκρατικοί, οι οποίοι έλαβαν στήριξη από το Άργος, επιτέθηκαν στους αντιπάλους τους και τους έδιωξαν από την πόλη.
- Οι ολιγαρχικοί ζήτησαν την προστασία των Σπαρτιατών, ενώ οι Αθηναίοι και οι Βοιωτοί συμμάχησαν με τους δημοκρατικούς. Σε μια νυχτερινή επίθεση, οι Σπαρτιάτες και οι ολιγαρχικοί κατέλαβαν το Λέχαιο, το λιμάνι της πόλης στον Κορινθιακό Κόλπο. Την επόμενη, οι Αθηναίοι προσπάθησαν να ανακαταλάβουν το Λέχαιο, αλλά αναχαιτίστηκαν και αναγκάστηκαν να τραπούν σε φυγή. Ο **Αγησίλαος** κατέλαβε την Κόρινθος αλλά ο **Ιφικράτης**, στρατηγός των Αθηναίων, κατέλαβε το Λέχαιο.

Η κατάσταση στην Αθήνα

- Το 392 π. Χ. οι **Ἐκκλησιάζουσες** παρουσιάζουν τη μεγάλη φτώχεια των μαζών.
- Η ανάκτηση των αθηναϊκών θέσεων στο Αιγαίο εξασφάλισε τον ανεφοδιασμό σε σιτηρά και παροχές μισθών. Ο **Θρασύβουλος** επιβάλλει την αθηναϊκή κυριαρχία στον Ελλήσποντο → **είσπραξη φόρων από τη διέλευση των πλοίων.**
- Κατάληψη **Λέσβου** και **λύτρα από πόλεις της Ασίας** → δυσαρέσκεια στην Αθήνα και ανησυχία του Μ. Βασιλέα για το δυνάμωμα και επέκταση της Αθήνας → σταματούν οι Πέρσες να ενισχύουν τον αντισπαρτιατικό συνασπισμό. Απειλή Βασιλέα για επέμβαση στην Ελλάδα.

Ανταλκίδειος ειρήνη (386 π. Χ.)

- Η Σπάρτη στέλνει στα Σούσα το ναύαρχο **Ανταλκίδα**. → η **Ειρήνη του Βασιλέα ή Ανταλκίδειος ειρήνη 386 π. Χ.**
- **Όροι της ειρήνης:**
 1. οι **Έλληνες** θα σέβονταν την αυτονομία των πόλεων της Ευρώπης και των νησιών.
 2. οι **πόλεις της Μ. Ασίας** θα αναγνωρίζονταν ως **κτήσεις του βασιλέα** καθώς και η **Κύπρος**.
 3. οι **Αθηναίοι** θα διατηρούσαν ως κτήσεις τη **Λήμνο, Ίμβρο και Σκύρο**, όπου από τον 5^ο αιώνα είχαν εγκαταστήσει κληρουχίες.
 4. ο **Βασιλιάς** θα πολεμούσε όσους δεν συναινούσαν στους όρους.

Η Δεύτερη Αθηναϊκή Συνομοσπονδία (377 π. Χ.)

- Με την *ειρήνη του Βασιλιά* οι Αθηναίοι σταματούν την προσπάθεια για ανάκτηση των θέσεων τους στο Αιγαίο και λόγω της ισχυρής αντιπολίτευσης μέσα στην Αθήνα.
- Η **Σπάρτη** σταθεροποιεί τη θέση της στην ξηρά, η **Θήβα** με την **Αθήνα** συνάπτουν νέα συμφωνία (με αφορμή την αποστολή του βασιλιά Κλεόμβροτου στη Βοιωτία και την απόπειρα κατάληψης του Πειραιά από τους Σπαρτιάτες) →
- δημιουργία συμμαχίας **Δεύτερης Αθηναϊκής Συνομοσπονδίας το 377 π. Χ. με σκοπό να υποχρεώσει τους Σπαρτιάτες να αφήσουν τους Έλληνες να ζουν ελεύθεροι, ανεξάρτητοι και ειρηνικά.**
- Στη συμμαχία κάθε πόλη διατηρούσε **την αυτονομία της**, όπως όριζε η ειρήνη του Βασιλέως.
- **Αθηναίοι:** εκφράζουν προσήλωση στο βασιλιά και σεβασμό της αυτονομίας των πόλεων.

Η οργάνωση της συνομοσπονδίας-συμμαχίας

- **Κοινές δαπάνες** → από συνεισφορές (*συντάξεις*) που θα ορίζονταν από ένα **ομοσπονδιακό συμβούλιο** χωρίς να παραβρίσκονται οι Αθηναίοι.
- **Αθηναϊκή βουλή**: προετοιμασία ψηφισμάτων που υποβάλλονταν στους συμμάχους (το δεκτό ψήφισμα ερχόταν *ως προβούλευμα* στην εκκλησία και έπαιρνε τελική μορφή).
- **Συνέδριο** - **ομοσπονδιακό συμβούλιο**: προεδρευόταν από τους πρυτάνεις. Αρμοδιότητα για εισδοχή στη συμμαχία νέων μελών, θέματα ειρήνης ή πολέμου, όριζε το ποσό των εισφορών και διαχειριζόταν το ομοσπονδιακό ταμείο.
- **Διατάξεις**: είχαν σκοπό να αποφευχθεί η παλιά πρακτική. Οι Αθηναίοι υπόσχονται να μη ξαναστείλουν κληρουχίες, ούτε να αγοράσουν κτήματα σε συμμαχικό έδαφος.

Η κυριαρχία της Θήβας κατά τον 4^ο π. Χ. αιώνα

- Ενώ η Θήβα κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο είχε ταχθεί στο πλευρό της **Σπάρτης**, μετά τη λήξη του πρωτοστατεί στους αντισπαρτιατικούς συνασπισμούς.
- Στο εσωτερικό της όμως σπαράζεται από εμφύλιες διαμάχες ανάμεσα σε **αριστοκρατικούς** και **δημοκρατικούς**.
- Κατά το α' μισό του 4^{ου} αιώνα δύο μεγάλες προσωπικότητες, ο **Επαμεινώνδας** και ο **Πελοπίδας**, οδηγούν την Θήβα στο κέντρο των πολιτικών εξελίξεων.
- Η **πολιτική της Θήβας** την εποχή του Πελοπίδα και του Επαμεινώνδα συντέλεσε στην καταστροφή της πελοποννησιακής ισορροπίας.

Η Θήβα και η Βοιωτία

- Η Θήβα στις αρχές του 4^{ου} αιώνα είναι η σημαντικότερη πόλη της **Βοιωτικής Συνομοσπονδίας**, που ιδρύθηκε το τελευταίο τρίτο του 5^{ου}.
- Η διοίκηση της Βοιωτικής Συνομοσπονδίας (βοιωτικού κοινού)
 1. Στις πόλεις με ολιγαρχικού τύπου πολίτευμα, μόνον οι γαιοκτήμονες είχαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα.
 2. Ήταν χωρισμένη σε **11 περιφέρειες** (δεν υπήρχε αντιστοιχία πόλεων – περιφερειών). Στη Θήβα αναλογούσαν 2 περιφέρειες και μετά το 427 π. Χ. προστέθηκαν άλλες 2 των Πλαταιών.
 3. **Ομοσπονδιακή κυβέρνηση: 11 βοιωτάρχες** (60 ομοσπονδιακούς συμβούλους). Η Θήβα κατείχε εξέχουσα θέση μέσα στο πλαίσιο της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.

Η Θήβα

- **Καδμεία** (ακρόπολη Θήβας): **έδρα των ομοσπονδιακών οργάνων.**
- Στον Πελοποννησιακό πόλεμο ήταν με το μέρος των Πελοποννησίων αλλά, όταν ηττήθηκαν οι Αθηναίοι, οι Βοιωτοί ήταν οι πρώτοι που αποχώρησαν από την σπαρτιακή συμμαχία και η Θήβα έγινε το καταφύγιο των καταδιωγμένων εξόριστων δημοκρατικών. Η εχθρότητα μεγάλωσε προς την Σπάρτη, όταν οι Σπαρτιάτες, σύμμαχοι του Βασιλέα, επέβαλαν την αναγνώριση της αυτονομίας των πόλεων (**386 π. Χ.**), που **ισοδυναμούσε με διάλυση της Βοιωτικής Συνομοσπονδίας.**
- **379 π. Χ.:** ανασύσταση της βοιωτικής Συνομοσπονδίας, πιο δημοκρατική, (**πρωτοβάθμια συνέλευση**), όπου μπορούσαν να μετέχουν όλοι οι βοιωτοί πολίτες.
- Η συνέλευση συνερχόταν στη Θήβα και οι πόλεις ήταν κατανεμημένες σε **7 περιφέρειες**, 3 ή 4 από τις οποίες ήλεγχε η Θήβα.
- Κυρίαρχες προσωπικότητες ο **Επαμεινώνδας** και ο **Πελοπίδας**, που συντέλεσαν να γίνει η Θήβα ισχυρότατη πόλη αυτή την εποχή.

Η σύγκρουση Θήβας - Σπάρτης

- Το 382 π. Χ. η Σπάρτη ανατρέπει το δημοκρατικό πολίτευμα της Θήβας και παραδίδει την εξουσία σε ολιγαρχικούς.
- Το 379 π. Χ. οι Θηβαίοι δημοκρατικοί με αρχηγό τον **Πελοπίδα** ανατρέπουν τους ολιγαρχικούς και αποκαθιστούν το δημοκρατικό πολίτευμα.
- Ο **Πελοπίδας** συγκροτεί έναν αξιόμαχο στρατό με κύριο πυρήνα ένα σώμα **300 στρατιωτών**, τον **Ιερό λόχο**. Οι άντρες του Ιερού λόχου συνδέονται μεταξύ τους με στενή φιλία και είναι έτοιμοι να θυσιάσουν.

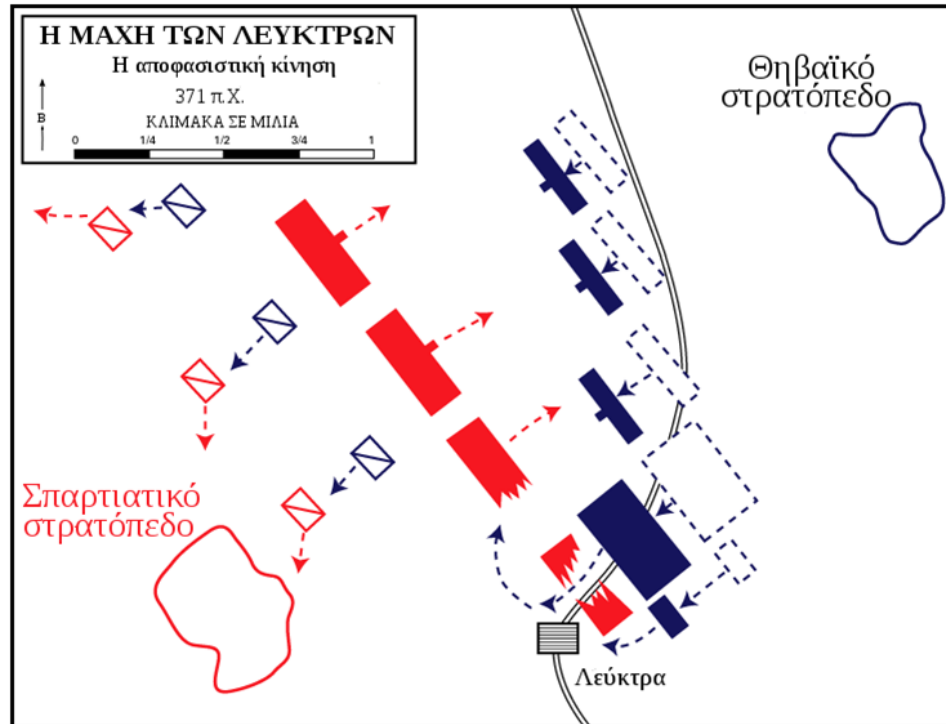
Η μάχη στα Λεύκτρα (371 π. Χ.)

- Δίπλα στον Πελοπίδα βρίσκεται ένας νεότερος στρατηγός, ο **Επαμεινώνδας**, μια από τις λαμπρότερες στρατιωτικές φυσιογνωμίες του αρχαίου κόσμου.
- Οι Θηβαίοι συγκρούονται επανειλημμένα με τους Σπαρτιάτες.
- Ο πόλεμος συνεχιζόταν. Οι Σπαρτιάτες πολιορκούν την Κέρκυρα, που είχε προσχωρήσει στη συμμαχία, αλλά χάνουν από τον **Ιφικράτη** που λεηλατεί την Πελοπόννησο. → νέα συμφωνία **Αθήνας- Σπάρτης** (ουσιαστικά αναδιανομή ηγεμονίας).
- Η Αθήνα μετριοπαθής λόγω του μετριοπαθούς **Καλλίστρατου** αλλά και του **φόβου** που προκαλούσε η ανάπτυξη της Θήβας, που δεν επικύρωσε τη προηγηθείσα συμφωνία.
- Ο **Πελοπίδας** θέλησε να αναγνωριστεί από το βοιωτικό συνέδριο ως αντιπρόσωπος όλων των Βοιωτικών πόλεων και όχι μόνο της Θήβας, πράγμα που όχι μόνο δεν δέχθηκαν οι αντιπρόσωποι των άλλων πόλεων αλλά απέκλεισαν τους Θηβαίους από το συνέδριο.

Η μάχη στα Λεύκτρα (371 π. Χ.)

- Τότε οι Σπαρτιάτες βρήκαν ευκαιρία να επιτεθούν στους Θηβαίους: διέταξαν το βασιλιά **Κλεόμβροτο** που βρισκόταν στην Φωκίδα να επιτεθεί στη Βοιωτία.
- Οι Σπαρτιάτες ανέρχονταν σε **11.000**, ενώ οι Θηβαίοι σε **6.000**. Ο στρατηγός των Θηβαίων, ο Επαμεινώνδας, εφάρμοσε για πρώτη φορά στην ιστορία των μέχρι τότε πολέμων νέα στρατιωτική τακτική, της **λοξής φάλαγγας**, η οποία και τον ανέδειξε σε έναν από τους ευφυέστερους στρατηγούς όλων των εποχών.
- Η **λοξή φάλαγγα** και ο **ιερός λόχος** του Πελοπίδας κατάφεραν την **ολοσχερή ήττα των Σπαρτιατών** που πολέμησαν γενναία και έχασαν και βασιλιά τους Κλεόμβροτο.

Η μάχη των Λεύκτρων

Σχεδιαστική απεικόνιση της μάχης των Λεύκτρων (371 π. Χ.)
(http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Battle_of_Leuctra,_371_BC_-_Decisive_action-el.svg)

Η συνέπειες της μάχης των Λεύκτρων

- Η ήττα των Σπαρτιατών (σκοτώθηκαν 400 όμοιοι) σημαίνει **κατάρρευση των θέσεων της Σπάρτης** στην Πελοπόννησο
- και **ακύρωση των λόγων ύπαρξης της δεύτερης αθηναϊκής συνομοσπονδίας.**
- **ηγεμονική θέση των Θηβαίων** στον τότε ελλαδικό χώρο.
- αλλοίωση σχέσεων Αθήνας και συμμάχων, **αποστολή κληρουχιών στη Σάμο, Χερσόνησο, Ποτίδαια** (παλιά πρακτική!) και **βίαιη καταστολή της ανταρσίας της Κέας** (οι στρατηγοί για την είσπραξη των εισφορών εφαρμόζουν τις σκληρές πρακτικές του 5^{ου} αιώνα).

Ανησυχίες από την ενδυνάμωση της Θήβας

- Η Αθηναϊκή κοινή γνώμη διχασμένη:
 1. οι μεν δεν έβλεπαν τις εκστρατείες του Επαμεινώνδα ως απειλή για τον ελληνικό κόσμο, μια και ο εχθρός ήταν πάντα η Σπάρτη,
 2. οι δε, με εκφραστή τον Καλλίστρατο, ανησυχούσαν για τα γεγονότα της Πελοποννήσου και υποστήριζαν την αποστολή βοήθειας στη Σπάρτη, πράγμα που έγινε.
- Το 370 π. Χ. ο Επαμεινώνδας εισβάλλει στην Πελοπόννησο, **ιδρύει την Μεγαλόπολη** και την καθιστά πρωτεύουσα της αρκαδικής συμπολιτείας. Ταυτόχρονα η Θήβα πολεμά και στη Θεσσαλία, όπου **σκοτώνεται ο Πελοπίδας**.
- Ο **Επαμεινώνδας** συνεχίζει μόνος του την πολιτική που είχαν χαράξει.

Η μάχη της Μαντίνειας (362 π. Χ.)

- Το 367 π. Χ. η **Σπάρτη και η Θήβα** ζητούν τη διαιτησία του Βασιλιά. Οι διαπραγματεύσεις αποτυγχάνουν.
- Έτσι συγκρούονται στην **Μαντινεία το 362 π. Χ.**, όπου σκοτώνεται ο Επαμεινώνδας.
- Συνέπειες για την Σπάρτη: **απώλεια Μεσσηνίας.**
- Ο **Ξενοφώντας** τελειώνει τα **Ελληνικά** του με τη περιγραφεί της μάχης της Μαντίνειας και τονίζει ότι μετά επικράτησε ακρισία, μια και οι τρεις πόλεις που διεκδίκησαν την ηγεμονία είχαν αρχίσει να παρακμάζουν.

Συνέπειες της μάχης της Μαντίνειας για τη Σπάρτη

- Η απώλεια της Μεσσηνίας (απελευθέρωση από Επαμεινώνδα) σήμαινε λιγότερη γη, λιγότερους **κλήρους**.
- Η διανομή της Μεσσηνίας είχε επιτρέψει να **παραχωρηθούν κλήροι στους πολεμιστές** κατά τον Μεσσηνιακό πόλεμο και **να ικανοποιηθεί ο δήμος** των οπλιτών.
- Μετά την ανεξαρτητοποίηση της Μεσσηνίας πολλοί βρέθηκαν χωρίς περιουσία και έσοδα αναγκασμένοι να ζουν από την πατρική περιουσία → μείωση αριθμού *ομοίων* και συγκέντρωση γης σε λίγους →
- παρακμή Σπάρτης - βαθμιαία αποσύνθεση κοινωνικού και πολιτικού συστήματος → διαταράζει την ισορροπία όλης της Πελοποννήσου.

Η κατάσταση μετά την μάχη της Μαντίνειας

- Η Σπάρτη αντιμετωπίζει την έχθρα των αρκαδικών πόλεων και του Άργους.
- Η πολιτική της Θήβας την εποχή του Πελοπίδα και του Επαμεινώνδα συντέλεσε στην καταστροφή της πελοποννησιακής ισορροπίας.
- Στο εσωτερικό των πόλεων γίνονται συγκρούσεις ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς, ολιγαρχικούς (η Σπάρτη βρίσκει συμμάχους) και δημοκράτες με αιτήματα την διανομή γαιών ή την παραγραφή χρεών → **φανερώνουν τη διατάραξη της κοινωνικής ισορροπίας** (που φαίνεται και από το πλήθος των Πελοποννησίων που εντάσσονται στα μισθοφορικά στρατεύματα).

Ο Επαμεινώνδας

- Έμπειρος πολεμιστής, εφευρέτης της **λοξής φάλαγγας**: επίθεση από την **αριστερή πτέρυγα**, αντί για κατά μέτωπο επίθεση στο κέντρο - οι επίλεκτες μονάδες τοποθετούνταν στη δεξιά πτέρυγα.
- Έτσι κέρδισε 2 νίκες στα **Λεύκτρα 371 π. Χ.** και στη **Μαντινεία 362 π. Χ.** (η επαναστατική τακτική αποδόθηκε στις επιδράσεις των πυθαγορείων, καθώς ο ίδιος έλεγε ότι ήταν μαζί και φιλόσοφος).
- Σκοτώθηκε το 362 π. Χ. στη μάχη της Μαντινείας, όταν χτυπήθηκε από ένα δόρυ. Ακολούθησε σκληρή μάχη γύρω από το σώμα του Επαμεινώνδα, καθώς οι Θηβαίοι προσπαθούσαν να σταματήσουν τους Σπαρτιάτες από το να πάρουν το σώμα του (**Διόδωρος Σικελιώτης – Κορνήλιος Νέποτας**).
- Πληγωμένος ρωτούσε να μάθει ποιά πλευρά νίκησε τη μάχη. Όταν του είπαν πώς νίκησαν οι Βοιωτοί, ο Επαμεινώνδας δήλωσε πως είναι ώρα να πεθάνει. Ο **Διόδωρος** μας λέει πως ένας φίλος του Επαμεινώνδα έκλαιγε λέγοντας του πως έμεινε άκληρος, αλλά ο Επαμεινώνδας του απάντησε πως είχε αφήσει 2 κόρες, τα Λεύκτρα και τη Μαντινεία, τις νίκες του.

Ο Πελοπίδας

- **Ο Πελοπίδας** περιγράφεται από τον Πλούταρχο ως υπόδειγμα αρετής και ως ικανότατος στρατηγός. Πεθαίνει το 364 π. Χ. στην διάρκεια του πολέμου κατά του Αλέξανδρου, τυράννου των Φερών.
- Έως το 340 π. Χ. η **Θήβα** ήταν πιστή σύμμαχος του Φιλίππου (είδε ευνοϊκά την είσοδό του στο αμφικτιονικό συμβούλιο) αλλά τις παραμονές της μάχης της **Χαιρώνειας 338 π. Χ.** έσπευσε να συμμαχήσει με την Αθήνα (ίσως ο Φίλιππος προσπάθησε να επιβάλει την κυριαρχία του στο συμβούλιο).
- Η πανωλεθρία που υπέστησαν εκεί οι συνασπισμένοι Έλληνες υπήρξε μοιραία για τους Βοιωτούς. **Ο Φίλιππος απαίτησε τη διάλυση της Βοιωτικής Συνομοσπονδίας και τοποθέτησε φρουρά στην Καδμεία.**

Ο θάνατος του Πελοπίδα

Πίνακας του Andrey Ivanov.

(http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ivanov,_Andrey_-_Pelopidas%27s_death_-_1805-1806.jpg)

Ο θάνατος του Επαμεινώνδα

Πίνακας του Benjamin West.
(http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Death_of_Epaminondas.jpg)

Βιβλιογραφία

- Mosse, Cl. – An. Schnapp – Gourbeillon, *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας* (2000-31 π. Χ.), Μτφρ. Λ. Στεφάνου. Αθήνα, εκδ. Παπαδήμα 2010.
- Ξενοφών, *Ελληνικά* 3-4
- Πλούταρχος, *Βίοι Παράλληλοι* (Πελοπίδας)

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης